

Kaupunginhallitus 27.10.2025 § 317

§ 317

Valtuustoaloite yhdysvaltalaisten tutkijoiden houkuttelemiseksi Espooseen (Kv-asia)

Valmistelijat / lisätiedot:
Lostedt Marika
Arni-Harden Melissa
etunimi.sukunimi@espoo.fi
Puhelinnumero 09 816 21

Päätösehdotus

Esittelijä
Kaupunginjohtaja Mykkänen Kai

Kaupunginhallitus ehdottaa, että valtuusto merkitsee selostusosan tiedoksi vastauksena valtuutettu Leila Arstilan ym. 19.5.2025 jättämään valtuustoaloitteeseen yhdysvaltalaisten tutkijoiden houkuttelemiseksi Espooseen sekä toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Päätös

Kaupunginhallitus:
Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Valtuustoaloite

Valtuutettu Leila Arstila yhdessä 18 muun valtuutetun kanssa on 19.5.2025 jättänyt valtuustoaloitteen yhdysvaltalaisten tutkijoiden houkuttelemiseksi Espooseen.

Valtuustoaloitteessa ehdotetaan, että Espoon kaupunki yhdessä tiedeyhteisön kanssa voisi houkuttaa tutkijoita tänne. Aloitteen perustana mainitaan Yhdysvaltojen uuden hallinnon toimet yliopistojen autonomiaa kohtaan ja rahoitusten leikkaus, jonka seurauksena monet tutkijat ovat jäämässä työttömiksi ja aivovuoto muualle maailmaan on käynnistynyt.

Valtuustoaloitteessa esitetään, että myös Espoo vahvistaisi keinoja yhdysvaltalaisten tutkijoiden houkuttelemiseen ja kotouttamiseen Espooseen.

Vastaus aloitteeseen

Tiivistelmä:

- Yhdysvaltalaisten tutkijoiden houkuttelu on osa kansainvälisen työvoiman houkuttelua, jota Espoo kehittää yhdessä yritysten, työnantajien ja keskeisten sidosryhmien kanssa.
- Menestyäkseen globaalissa kilpailussa osaajista, Espoon kaupungin on määriteltävä tahto- ja tavoitetilä sekä varmistettava riittävät resurssit kansainvälisten osaajien houkuttelun ekosysteemissä toimimiselle.

- Kaupungilla on tärkeä rooli osaajien houkuttelussa sen varmistamiseksi, että kaupungin peruspalvelut, kuten varhaiskasvatus, opetus ja vapaa-ajan palvelut ovat saavutettavia ja että ne kehittyvät monimuotoistuvan väestön tarpeita vastaaviksi.

Espoo-tarinan tavoitteina on ollut olla Suomen paras kotouttaja sekä kansainvälisesti vetovoimainen yrittäjyys- ja innovaatiopääkaupunki, joka tarjoaa huippuosaajille ja heidän perheilleen parhaan paikan asua. Espoon rooli koko Suomen kansainvälisten osaajien vetovoimassa on merkittävä: Espoossa ulkomaalaistaustaisten työllisten johtajien, erityisasiantuntijoiden ja asiantuntijoiden määrä nousi 2010-luvun alun 3 858 hengestä vuoteen 2023 mennessä 254 prosentilla 13 676 henkeen. Espoon osuus koko maan näiden ammattiluokkien työllisistä ulkomaalaistaustaisista asukkaista nousi tässä ajassa 15 prosentista yli 20 prosenttiin. 2020-luvulla tähän ryhmään kuuluvien kaupunkilaisten kasvuvauhti on Espoossa ollut noin 1 000 - 2 000 henkilöä vuodessa. Pääkaupunkiseudun työllisyyden nettokasvusta 2000–2022 tuli 89 prosenttisesti ulkomaalaistaustaisten työpanoksesta.

Työvoiman saatavuus on ollut jo pitkään yrityksille merkittävä kasvun este ja kansainvälisten osaajien kiinnittyminen paikallisiin työmarkkinoihin ja yrityksiin vaatii panostuksia. Espoo on tehnyt pitkäjänteistä työtä yli viidentoista vuoden ajan sen eteen, että Suomeen ulkomailta opiskelun, työn tai perheen takia muuttaneet ihmiset ja työvoimapulasta kärsivät työnantajat kohtaavat. Työn tuloksena kaupungille on luotu kansainvälisen osaamisen veto- ja pitovoimaan liittyviä kulmakivipalveluita, mm. Espoo Talent Hub ja Hello Espoo tuoterperhe. Espoo Talent Hub on Elinkeino- ja talouspolitiikan Talent-tiimin koordinoima kokonaisuus, jossa tavoitteena on tukea kansainvälisiin osaajiin liittyvää veto- ja pitovoimaa. Yrityslähtöisiä palveluita kehitetään entistä tiiviimpänä elinkeinon ja työllisyyspalveluiden välisenä yhteistyönä. Espoon rooli kansainvälisen työvoiman rekrytoinnin kentällä on etenkin luoda yhteyksiä paikallisiin työnantajiin ja yrityksiin sekä auttaa vahvistamaan hyvän maahanmuuton kokemusta paikallisilla palveluilla yhdessä muiden keskeisten toimijoiden kanssa. Edellytys kansainvälisen osaamisen vetovoiman vahvistamiselle on yhteistyö työnantajien kanssa: jos ei ole työvoimaa palkkaavia työnantajia, ei ole työpaikkoja mihin houkutella osaajia.

Osaavan työvoiman saanti nojaa vahvasti koulutus- ja työperäiseen maahanmuuttoon ja osaajien houkutteluun. Kansainväliset osaajat vertailevat missä on houkuttelevimmat mahdollisuudet globaalisti ja siksi on tärkeä pyrkiä edelleen vahvistamaan Espoon ja Suomen vetovoimaa yhdessä keskeisten kumppanien kanssa kansainvälisesti. Yhdysvalloissa tapahtuvat muutokset vaikuttavat laajemmin osaajien houkuttelun kenttään ja avaa mahdollisuuksia houkutella osaajia ja tutkijoita, myös muualta kuin Yhdysvalloista.

Espoon kaupungin vetovoima kansainvälisten osaajien ja tutkijoiden keskuudessa perustuu erityisesti Aalto-yliopistoon, VTT:hen sekä yritysten ja alueen huippuosaamiseen esimerkiksi kvanttiteknologian, mikroelektroniikan, puolijohteiden sekä terveys- ja bioteknologian aloilla. Espoo pyrkii olemaan aktiivinen kumppani näille toimijoille ja rakentamaan houkuttelevia elinolosuhteita osaajille ja heidän perheilleen, myös yhdysvaltalaisille tutkijoille. Yhteisellä innovaatiotarinalla tehdään olemassa olevien toimijoiden yhteistyötä näkyväksi ja houkutellaan alueelle uusia toimijoita ulkomailta. Tulevien innovaatiokeskittymien kuten Kvanttinovan, NATO:n Diana-ohjelman yrityskehittämön ja testikeskuksen sekä EriCa-vihreän kemian keskittymän arvioidaan tuovan tuhansia uusia työpaikkoja

Espooseen. Kaupunki pyrkii tiivistämään yhteistyötä kumppaneiden kanssa innovaatiokeskittymien osaajien varmistamiseksi. Keskusteluissa Aalto-yliopiston ja VTT:n kanssa esimerkiksi englannin- tai kaksikieliset oppimispolut tänne tulevien osaajien ja tutkijoiden perheiden lapsille nousevat tärkeiksi vetovoimatekijöiksi.

Valtion rahoitus kansainvälisen rekrytoinnin palveluiden tuottamiselle ja kehittämiselle on keskitetty Business Finlandille ja KEHA-keskukselle yhteisen Work in Finland -toiminnon ylläpitämiseen ja kehittämiseen. Maahanmuuttajista puolet asuu pääkaupunkiseudun kolmessa suuressa kunnassa ja 63 % asuu Suomen kuudessa suurimmassa kaupungissa (C6-kaupungeissa). Näin ollen kaupungeilla on erityisen tärkeä paikallinen rooli työvoiman saatavuuden sekä osaajien ja työnantajien kohtaannon edistämisessä. Näistä lähtökohdista syntyi valtion ja C6-kaupunkien välinen allianssisopimus yhteisten ja asiakaslähtöisten palvelupolkujen kehittämiseksi kansainvälisen työvoiman rekrytoimiseksi hallituskauden loppuun mennessä. Espoossa palvelupolkua on tarkoitus pilotoida ja nivoa osaksi kaupungin yrityksille ja työnantajille suunnattua Business Espoo -palvelutarjoamaa.

Allianssiyhteistyöhön kytkeytyy useita osaajien, ml. yhdysvaltalaisen tutkijoiden houkutteluun liittyviä toimenpiteitä:

- Työnantajanäkyvyyden lisäämiseksi ja kohtaannon edistämiseksi tuotetaan virtuaalisia Finland TalentMatch -rekrytointi- ja verkostoitumistapahtumia, jotka pohjautuvat Espoon kaupungin Talent -tiimin kehittämälle tapahtumakonseptille.
- Work in Finlandin syyskuussa 2025 käynnistämän Find your superposition-kampanjan avulla tuetaan yrityksiä, yliopistoja ja tutkimuslaitoksia etenkin deep tech- (ml. kvanttitieteet, mikroelektroniikka ja sirut, tekoäly sekä fotonika ja kuvantaminen) ja terveysteknologiaosaajien houkuttelemisessa tarjoamalla näkyvyyttä työnantajan avoimille työpaikoille. Kampanjan kohdemaita ovat Intia, Brasilia ja Yhdysvallat sekä yritysten toiveiden pohjalta muita kohdemaita Euroopassa ja globaalisti. Sekä VTT että Aalto-yliopisto ovat mukana kampanjassa ja heidän kanssaan suunnitellaan myös Espoon omaa, täydentävää viestintäkampanjaa alkuvuodelle 2026. Yhdysvallat on otettu mukaan Business Finlandin toimesta uutena kohdemaana erityisesti vallitsevan poliittisen tilanteen takia. Espoo tekee tiivistä yhteistyötä Work in Finlandin kanssa, jolla on Yhdysvalloissa paikallinen kumppani viestintää ja pr-toimenpiteistä varten.
- Work in Finlandin kampanjaan liittyy myös Suomen Akatemian Profi 9 rahoitus, jossa on varattu 50 miljoonaa euroa Suomen ulkopuolelta tehtäviin tutkijarekrytointeihin. Haku liittyy yliopistojen profiloitumisen vahvistamiseen tutkimusrahoituksen avulla ja sillä lisätään mahdollisuuksia kansainvälisten korkean tason tutkijoiden rekrytoimiseksi suomalaisiin yliopistoihin esimerkiksi Yhdysvalloista. Aalto yliopisto on mukana haun toisessa vaiheessa 10 muun yliopiston kanssa.

Espoo-tarinan mukaisesti tavoittelemme, että Espoo on Pohjoismaiden paras paikka sekä palaaville että uusille kansainvälisille osaajille. Koska osaavan työvoiman saanti tulevaisuudessa tulee nojaamaan myös entistä vahvemmin aktiiviseen kansainvälisten osaajien houkutteluun, tulee kaupungin määrittää myös osaajien houkutteluun liittyvää tahto- ja tavoitetilaa osana valmisteilla olevaa maahanmuutto- ja kotoutumisohjelmaa. Samalla tulee varmistaa vaadittavat resurssit, joilla houkuttelutyötä tehdään kysyntälähtöisesti eli työnantaja- ja

innovaatioyhteisön tarpeisiin pohjautuen. Jotta Espoon kaupungin roolia osaajien houkuttelussa voidaan kehittää ja vahvistaa, tulee varmistaa tänne houkuteltavien osaajien ja täällä jo olevien osaajien tarpeet liittyen vapaa-aikaan, asumiseen ja perheiden palveluihin. Tämä vaatii tavoitteellista kehittämistä vapaa-ajan palveluiden, varhaiskasvatus- ja opetuspalveluiden kehittämistä vastaamaan kansainvälistyvän asukasyhteisön tarpeita.

Päätöshistoria

Liitteet

Oheismateriaali

- Valtuustoaloite Espoo vahvistaa keinoja yhdysvaltalaisten tutkijoiden houkuttelemiseksi ja kotouttamiseen Espooseen

Tiedoksi